

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

27. Amangucciu[m] redit; & magno successu Christum prædicat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

possessionem iniret illarum gentium; redux inde, suorum laborum meritos fructus aliis cederet, eius item sanctimonie merito plus ultra progressuris. Meacum illam populis stipatam innumeris, arma, & bella vertebant, in vicinos Reges ardentia; nemo vnus qui aduerteret Dei praconio fungentem; nemo qui petenti magnis conatibus Vooi, aut Zazzi affatus impetraret; sine is illorum tribunalium mos erat, seu auaritia ministrorum; ducatis aureis sexcentis emi aditum oportebat, ad vnum ex iis magistratibus aliquem. Xauerio prater se nihil erat, & prater thesauros salutis, illic despiciatos, & reiectitos: spebus ergo manifeste cassis, Februario exeunte anno 1551. idem iter, iisdem terra marique periculis retexere cogitur.

27
Amangucciu
redit; & ma-
gno successu
Christum
predicat.

27 Sed suis non debuit carere premissis tam heroica peregrinatio; hæc Amanguccij à Deo illi seruabatur, vbi post spatium ab suo discessu quadrimestre redux, viam inuit fidei illuc inducendæ, quæ tunc aliis visa est conducibilior; captanda nimirum Regis benevolentia, & fauore, munere aliquo cui peregrinitas, & elegantia gratiam adderet: in eam rem ab amicissimis, sibi que plurimum additis Gubernatore Indiæ, & Malacæ Præfecto horariam machinam, & musicum organum singulari arte fabricata acceperat, & alia ex operibus Europæis numero tredecim, illic planè inuisa, proinde Regi maxime accepta, quare gratum animum testatus, auri pondus, & argenti magnum ad Xauerium dono misit; verum is decenter, abstinentiam excusans muneris, significauit Regi per nuncios, nullius se rei cupiditate illuc nauigasse, nisi desiderio communicandi cum illo, eiusque populis summi Boni, cui par nullum orbis haberet vniuersus: id perficere vt posset, egere se ipsius fauore beneuolo, quem esset quamprimum ex eo rogaturus: Et vero die proximè sequenti Goani Episcopi, & Gubernatoris Indiæ ei literas reddidit, quibus illi Christianam legem eiusque præconem Xauerium laudabant; subinde ex eo petiit sibi vt liceret eam populo euulgare, quod is tum benigne admodum concessit, tum locis per urbem frequentioribus, insit de more tabulas appendi, quibus edicebat placere sibi legem nouam quæ ab Europæis Bonziis docebatur, à suis populis suscipi; cumque ipsi externi, & sponte pauperes, relecto, & auditorio carerent, Bonziorum cœnobium habitatore vacuum se illis assignare: hac tutela securi regie potestatis Xauerius, & Fernandus, liberè deinceps foras procedere; Christiana dogmata, & sacra in compitis frequenti populo audenter, bis quotidie tradere, Bonziis nequicquam, sed metu edicti regij, tacite inter se frementibus; vbi Deo, præsentis negotio, præsens subsidium suggerente, linguarum donum Xauerio instauratur, Sinarum, quos eo plurimos commercia vexerant, Sinarum lingua conciones habebat matutinas; Iaponensibus pomeridianas Iaponice, fiebat ingens auditorum omnium generis concursus, & qui eius mouebat & linguam, & mentem sapientie spiritus, in adstantium animos tam altè influebat, vt quam lato risu, & scommatis explosus antea fuerat, tanta nunc approbatione, & reuerentia

uerentia illi plauderetur: in iis nobilium, & literatorum fuere partes præcipuæ, hi ut commodius audirent, & elucidarent disputando, quæ rerum grauitas, & ingenium perspicax subministrabat ambigua. cœpere apud ipsum tam multi conuenire, ut scribat iis domum angustam fuisse, recedentibus itaque aliis quærendo, & contendendo fessis, nec tamen saturis subibant alij, nouis grauidi dubijs, integraturi concertationem, quod ipse clarius ad Ignatium scribit, dotes ei exponens quibus præditos oporteret, quos in Iaponiam destinaret, ubi seipsum in iis depingit, & quæ biennio expertus didicerat.

28 Poscit homines primum adeo inculpato, ut curiositas Iaponum nãnis prope indeprehensis offendi tenera, suorum in diuinis Doctorum, nihil possit in iis quod carpat aduertere. Deinde non minus ab doctrina quam à virtutibus egregiè munitos. Sic enim etiam Iapones suas illas Religiones antiquas defendunt, ut dicant suis, se quoque niti Theologis, & multis numero, & scientia notis, & nulli doctrinæ concessuris, nisi Theologis, & multis numero, & scientia notis, & nulli doctrinæ concessuris, nisi rationum vi solida certaque stabilitæ. Tertio vult ita comparatos ad tolerantiam cuiusuis incommodi, ut possint herbis, legumine, aqua pura contenti viuere, vestiri miserè, asperitatè perpeti frigoris, lecto, etiam & lecto carere. Ad hæc versent ingentes animos, in continua pericula alacres, mortèlsque adeo si res ferat, per cruciatu ultimos adundas; impetendi sunt enim Bonzj aperto Marte, retagenda illorum nefanda dedecora; Doctrina in contemptum, mores in execrationem hominum traducendi, quam ubi se vident non posse disputando exire, ad conuitia & contumelias vertuntur, & tondenti, se pressus exitium machinantur.] subdit consequenter [Scribo ad D. Magistrum Simonem, siue ad alium qui forte nostris Coniuricæ absente illo præsit, ne quos in has mittat vniuersitates Iaponiæ, nisi tuæ perspectos penitus approbatosque caritati: futura iis est à vexatoribus patientiæ grauior quam multi arbitrentur seges: visentium tædio, & multitudine diu, noctuque obruentur; accersentur in domos nobilium post habita quauis excusatione, deerit ad precandum, meditandum, contemplandum tempus, ac ne animo quidem suppetet interdum colligendo, imo nec sacris licebit operari saltem in initio, sed nec spatium dabitur diuini officij exfoluendi, multo minus edendi, capiendique somni: importunum est Iaponum ingenium erga extraneos maximè, quos & nihili pendunt, & ioco habent. Quid autem cum erunt eorum omnes exagitandæ condemnandæque scæta, & scelera.] Ita ille, sed hæc sapientum Iaponum importunitas improba, viri sancti consilia opportune admodum adiuuit; ut eniu sunt dociles, & ad rationis imperium faciles, quanto inquirebant curiosius disputando, & interrogando, tanto in veri notitiam citius, atque interius inducebant sese, ac nube discussa dubitationum intelligebant in Christianorum religione nihil esse, quod aduersus Examen quamlibet seuerum, & inuidiosum, fortiter & inexpugnabile non stare, Iaponum su-

28
Quibus dotibus, in Iaponiam mittendos clarere oportet.